

TOILA MUUSIKA-JA KUNSTIKOOLI ÕPPEKAVA

AKORDION

Toila 2008

I. ÜLDSÄTTED	4
1. ÜLDOSA	4
2. ÕPPEKAVA PÕHIMÕTTED	5
3. SEOSSED ERI ÕPPEAINETE VAHEL	5
4. ÕPPEPROTSESS	6
5. KOOLIASTMETE ÕPPEKORRALDUS	7
6. TUNNIPLAANID	9
II. AKORDIONI PÕHIÕPPE ÕPPEKAVA	12
1. ÜLDOSA	12
2. AKORDIONI ÕPETUSE EESMÄRGID	12
3. TUNNIJAOTUSPLAAN	14
4. AKORDIONI AINEKAVA	16
4.1. NOOREM ASTE	16
4.2. VANEM ASTE	17
4.3. ETÜÜDIDE-PALADE NÕUDED	18
4.4. HINDELISED ESINEMISED	21
5. SOLFEDŽO AINEKAVA	23
5.1. ÕPETUSE EESMÄRK, ÕPPESISU	23
5.2. NOOREM ASTE	25
5.3. VANEM ASTE	27
6. MUUSIKALOO AINEKAVA	30
6.1. ÕPETUSE EESMÄRK, ÕPPESISU	30
7. LISAPILLIDE AINEKAVAD	37
7.1. KLAVER - LISAPILL	37
7.2. KLASSIKALINE KITARR - LISAPILL	43
7.3. SAKSOFON-LISAPILL	45
7.4. PLOKKFLÖÖT- LISAPILL	47
7.5. VÄIKEKANDEL - LISAPILL	49
8. ANSAMBLI AINEKAVA	51

9. SAATEKLABSI AINEKAVA	52
10. LASTE LAULUSTUUDIO AINEKAVA.....	54

I. ÜLDSÄTTED

1. Toila Muusika-ja Kunstikooli õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö antud koolis.
2. Toila Muusika-ja Kunstikooli õppekava ainekavades esitatud nõuded tagavad eelhariduse üleminekuks kutseharidusele ja põhinevad üleriigilistel ainekavadel.
3. Toila Muusika-ja Kunstikooli õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppeaja, õppeainete loendi koos ajalise kestuse ja ainekavadega, õppeainete valiku võimalused ja tingimused ning nõuded õppeetappide ja kooli lõpetamise kohta.
4. Toila Muusika-ja Kunstikooli õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest.

1. ÜLDOSA

Õppe- ja kasvatustöö üldeesmärgid

Toila Muusika- ja Kunstikooli ülesandeks ja eesmärgiks on laste ja noorte loomevõimete avastamine ja kavakindel arendamine, professionaalse muusika- ja kunsti hariduse õppeks tarviliku ettevalmistuse andmine ja kohaliku kultuurielu edendamine Eesti kultuuritraditsioonide alusel.

Õppe- ja kasvatustöö koolis peab aitama kujuneda isiksuseks, kes:

- mõtleb loovalt;
- on töökas, sihikindel ja püsiv;
- oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata;
- suudab valida, otsustada ja vastutust kanda;
- oskab teha süstemaatilist tööd, on valmis koostööks;
- mõistab teadmiste ja pidevõppe tähtsust, oskab õppida, täiustab oma õppetehnikaid;
- suudab järgida eneseorganiseerimise põhimõtet;

- aktiivse muusikalise tegevuse kaudu arendab muusikataju ja loovust;
- arendab aktiivse kunstilise tegevuse kaudu kunstitaju, fantaasiat.

2. ÕPPEKAVA PÕHIMÕTTED

1. Õppekava ülesandeks on anda võrdne võimalus muusika- ja kunstialase eelhariduse omandamiseks ja eelprofessionaalseks õppeks, tagada andekatele õpilastele võrdsed võimalused ühest õppeasutusest teise üleminekuks.
2. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi.
3. Ainekavades on võimalik valida sobivate vahendite, materjalide ja tehnika, muusikaainetes heliteoste vahel, ainekavad annavad oskuste arendamiseks suunad ja tasemenõuded.
4. Võrdne võimalus muusika- ja kunstialase eelhariduse omandamiseks ja professionaalseks õppeks ettevalmistamiseks tagab andekatele õpilastele võrdsed võimalused ühest õppeaastast teise, ühest koolist teise üleminekuks.
5. Koolielu reegleid kujundavad õpilased, õpetajad ja lapsevanemad üheskoos. Õppetöö kavandamisel peetakse silmas igaühe võimekust, kus kooli ülesanne on suunata õpilast oma tegevust jälgima ja õppimist kavandama, analüüsima ning kujundama oma isikupärasust.

3. SEOSED ERI ÕPPEAINETE VAHEL

Kunstiainete õppes on õppeained omavahel tihedalt seotud ning õpilase areng sõltuvuses tehniliste ja vaimsete omaduste arendamise ajastamisest. Õpetajate ülesandeks on leida ja välja kujundada professionaalseks õppeks võimelised õpilased ja õppekava tervikliku täitmise korral suunata nad sobivale erialale.

4. ÕPPEPROTSESS

1. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õppija õpitavat pidevalt ning edukus sõltub õppija oskusest õppida. Õpilane peab arvestama õpitu elluviimise põhimõtet, teadlikkuse, süstemaatilisuse, järjepidevuse printsiipi. Õpetaja on õpitegevuste kavandaja ja looja ning innustaja. Ta peab õpilase juures arvestama individuaalsuse, ea- ja jõukohasuse, näitlikkuse, lihtsamalt keerulisemale ülemineku põhimõtteid, õpilase kontsentreerumisost, jälgima puhkepauside pidamise ja üleõppimisega seotud printsiipe.
2. Hindamine on osa kooli õppeprotsessist. Õpilane peab teadma mida hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid. Hindamise põhimõtted Toila Muusika-ja Kunstikoolis on välja töötatud ja toodud "Õpilaste hindamise korras", mis on õpilaste hindamise aluseks.
3. Hindamise põhieesmärgid on:
 - motiveerida õpilast sihikindlamalt õppima;
 - anda teavet õppimise käigust õpilasele, õpetajale, kooli direktorile, lapsevanematele;
 - määratleda õpilaste individuaalsed õpitulemused.
4. Hindamine võib olla sõnaline (analüüs/hinnang) ja numbriline (hinne), kusjuures lähtutakse alljärgnevast:
 - protsessi hindamine (jooksva õppimise või vahetulemuste arvestamine);
 - arvestuslik hindamine võib olla nii koolisisene kui -väline (avalik ja arvestuslik kontsert, eksam);
 - õpitulemuste arvestuslik ja kokkuvõttev hindamine on aluseks tunnistuste väljaandmisel õppekava nõuete täitmise ja kooli lõpetamise kohta;
 - koolis rakendatav hindamissüsteem sisaldab positiivseid ja negatiivseid hindeid, kuid õpilase üleviimine õppeaastalt järgnevale toimub positiivsete hinnete alusel;
 - koolivälise arvestusliku hindamise ühe vormina kasutame üleriigiliste ja regionaalsete konkursside, näituste, ülevaatuste ja kohalikes kultuuri- ja haridusasutuses toimunud esinemiste tulemusi.
5. Toila Muusika-ja Kunstikoolis rakendatakse 5-pallilist numbrilist hindamissüsteemi.

5. KOOLIASTMETE ÕPPEKORRALDUS

1. Õppeprotsess astmeti muusikaainete õppes:

- eelkool - 1-2 aastat;
- põhikooli noorem aste- 1.-5. õppeaastani,
- vanem aste - 6.-8. õppeaastani;
- lisa- aasta(d)

Õppeaasta kestab 35 õppenädalat.

2. Õppeprotsess astmeti kunstiaainete õppes:

- põhikooli noorem aste - 1.-2. õppeaastani,
- põhikooli vanem aste – 3.-4. õppeaastani
- lisa-aasta(d)

Õppeaasta kestab 35 õppenädalat, millest I, II ja III kursusel toimub 1 nädala jooksul õppepraktika 28 tunni ulatuses.

Koolivaheajad on samadel aegadel üldhariduskooliga.

Muusikaainete õppe eelkooli:

- võetakse õpilased vastu katsetega, kuid andes üldjuhul igapäevase arenemisvõimaluse;
- suunatakse õpilasi mängult õppimisele;
- selgitatakse välja eeldused ja suunatakse õige eriala valikule.

Muusikaainete õppe põhikooli võetakse õpilased vastu muusikaliste katsete alusel.

Konkursi korraldamiseks moodustatakse koolis vastuvõtukomisjon.

Vastuvõtukatsetel hinnatakse õpilast 4 hindegas, millede summeerimisel arvutatakse välja keskmine katse hinne:

- laulmise eest;
- rütmikatse eest;
- helide järelelaulmise eest;
- mälu katse eest.

Kunstiosakonna põhikooli võetakse õpilased vastu õppenõukogu otsusega või sisseastumiskatsete alusel.

Sisseastumiskatsete korraldamiseks tuleb kokku vastuvõtukomisjon, kelle liikmed on õppenõukogu liikmed

Toila Muusika-ja Kunstikooli vastuvõtutingimused on määratud määrusega “Toila Muusika-ja Kunstikooli õpilaste vastuvõtmise, ühest koolist teise ülemineku, enne põhikooli lõpetamist koolist lahkumise ja nimekirjast kustutamise kord”.

Muusika- ja kunstiosakonna põhikoolis toimub:

- laste loomevõimete ja pillimänguoskuste kavakindel arendamine;
- loominguprotsessi seaduspärasuste ja etappide tundmaõppimine;
- kunstiteoste retseptsiooni- ja interpretatsioonivõimalustega tutvumine;
- aktiivse ja püsiva suhte loomine visuaalse kunstikultuuriga;
- tehniliste oskuste arendamine;
- professionaalse kunstihariduse omandamiseks ettevalmistamine.

Muusika- ja kunstiosakonna vanema astme lõpetamisel antakse õpilasele põhikooli lõputunnistus.

Lisa-aastad on õpilastele, kes:

- on edukalt läbinud põhikooli;
- omavad eeldusi kunstiliseks tegevuseks ning on orienteeritud professionaalse kunstihariduse omandamisele;
- vajavad vanuse tõttu järjepidevat õpet kuni üleminekuni kutseharidusele.

Vabaõpe (vaba õppekavaga osakond) on õpilastele, kes soovivad õppida ainult valitud aineid – enamasti mingit instrumenti. Õppetöö toimub 2-3 tundi nädalas, kunstiosakonnas võib õppida erinevaid kunstiaineid 4 õppetundi nädalas.

Vabaõppes õppivatele õpilastele ei anta välja kooli lõputunnistust, vaid soovi korral tunnistus, kuhu on märgitud õppimise aeg, läbitud ained, nende maht ja hinnang omandatud teadmiste tasemele.

Arvestuslik ettemäng toimub 1 kord aastas – õppeaasta lõpul, kus õpilane esitab ühe vabalt valitud pala.

Vabaõppes võib õpilane õppida vastavalt soovile 1-7 aastat.

Vabaõppe tundide arv – 1-4 tundi nädalas.

6. TUNNIPLAANID

Eelkool

Ained ja suurim lubatud nädalatundide arv:

Solfedžo/rütmika/koosmusitseerimine 2 x 45 min

Individuaalne pillitund 2 x 30 min

Põhikooli pilliõpetusosakond

Ained ja suurim lubatud nädalatundide arv:

(Õppetunni pikkuseks on 45 minutit)

Klass	I	Ia	II	III	IV	V	VI	VII	Lisa- aasta
Aine									
Põhipill	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Solfedžo	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Muusikalugu					1	1	1	1	
Koosmusitseerimine (ansambel, orkester, saateklass)	1	1	1	2	2	2	2	1	1
Rühmalisaaine	1							1	
Ind. lisaaine (üldklaver, lisapill, laulu stuudio)			1*	1	1	1	1	1	1
KOKKU	5	5	5	7	8	8	8	8	

*soovi ning rahaliste vahendite olemasolu korral

1. Individuaalsed lisaaained määratakse, lähtudes õpilaste isikupärast ning kooli võimalustest. Lisaaainete õppimisest võib loobuda.
2. Individuaalsete lisaaainena rakendatakse põhiliselt üldklaverit teiste erialade õpilastele.
3. Kasutamata individuaalsete lisaaaine arvelt võib õpilane osaleda rohkem koosmusitseerimises.
4. Kõikidel põhipilli erialadel viiakse läbi tehniline arvestus 2 korda õppeaastas sõltuvalt erialast alates III klassist.

5. Hindelised esinemised sooritatakse I, II ja III trimestri lõpus. I klassi õpilased sooritavad hindelise esinemise õppeaasta lõpus.
6. Eksamiklasside õpilased arvestuslikku esinemist II poolaasta keskel ei soorita.
7. Lõpueksamid on noorema ja vanema astme lõpetamisel erialas ja solfedžos.

Põhikooli üldkultuuriline osakond

Üldkultuuriline õpe on mõeldud õpilastele, kes mingil põhjusel ei taha või ei saa läbida põhiõpet. Üldkultuurilise õppe läbiviimisel lähtutakse kehtivast õppekavast võttes aluseks klassi või kahe klassi võrra madalama ainekava. Üldkultuurilisele õppele viiakse õpilane üle lapsevanema avalduse alusel või õppenõukogu otsusega. Kooli lõpetamisel peab õpilase tase vastama vähemalt põhikooli V klassi tasemele.

Ained ja suurim lubatud nädalatundide arv:

(Õppetunni pikkuseks on 45 minutit)

Klass Aine	I	Ia	II	III	IV	V	VI	VII	Lisa- aasta
Pilliõpe	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Solfedžo	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Muusikalugu					1	1	1	1	
Koosmusitseerimine (ansambel, orkester)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Rühmalisaaine									
Ind. lisaaaine (lisa pilliõpe, laulu stuudio)			0,5*	0,5*	0,5*	0,5*	0,5*	0,5*	0,5*

*soovi ning rahaliste vahendite olemasolu korral

1. Individuaalsed lisaaained määratakse, lähtudes õpilaste isikupärast ning kooli võimalustest. Lisaainete õppimisest võib loobuda.
2. Hindeline esinemine sooritatakse III trimestri lõpus alates II klassist.
3. Lõpueksamid on noorema ja vanema astme lõpetamisel pilliõppes ja solfedžos.

Vabaõppe osakond

Vabaõppe osakond on mõeldud neile, kes soovivad õppida ainult valitud aineid – enamasti mingit instrumenti. Vabaõppes õpilastele klassitunnistust ja lõputunnistust välja ei anta. Õpilane saab tunnistuse, kuhu on märgitud õppimise aeg, läbitud ained ja nende maht. Vabaõppe läbiviimisel võetakse aluseks kehtivad ainekavad ja kohandatakse need vastavalt õpilase võimetele.

Ained ja suurim lubatud nädalatundide arv:

(Õppetunni pikkuseks on 45 minutit)

Klass	I	II	III	IV	V	VI	VII	Lisa- aasta
Aine								
Pillitund / rühmatund / koosmusitseerimine	2	2	2	2	2	2	2	2
Ind. lisaaine*	1	1	1	1	1	1	1	1

* soovi ning rahaliste vahendite olemasolu korral.

Arvestuslik ettemäng toimub 1 kord aastas, kus õpilane esitab ühe vabalt valitud pala.

II. AKORDIONI PÕHIÕPPE ÕPPEKAVA

1. ÜLDOSA

Akordionimängu õppimist on soovitatav alustada 7-8-aastaselt. Akordioni põhipilli tund toimub 2 korda nädalas. Tunni kestvus on 45 minutit. Õppeaastas on 70 tundi. Esimesel õppeaastal esinevad lapsed õppeaasta lõpul III trimestril. Alates Ia-VI klassini on õpilastel kaks akadeemilist kontserti ja üks üleminekueksam. VII klassis valmistatakse ette lõpueksami kava terve õppeaasta jooksul. Aprillikuus toimuvad IV ja VII klasside lõpueksamikava ettemängimised, mida ei hinnata.

Heliredelite arvestuse sooritab õpilane:

II - VI õppeaastal - üks kord esimesel ja üks kord teisel poolaastal

VII õppeaastal - üks kord esimesel poolaastal vastavalt heliredelite nõuetele, mis on koostatud vastavalt õppekavas nõutule ja vastu võetud kooli õppenõukogu otsusega;

Peale VIII õppeaastat rakendatakse lisaõpet neile, kes soovivad õpinguid jätkata muusikaharidust andvates kõrgemates õppeasutustes.

2. AKORDIONI ÕPETUSE EESMÄRGID.

Noorema astme õpilase algteadmised akordionimängust:

- Õige istumisasend, õige pilliasend.
- Pingevara käte- ja kehahoid pillimängul.
- Löötsa juhtimine ja töö löötsavahetusega, tooni kujundamine.
- Mõlema käe mängutehnika arendamine.
- Algteadmised štrihhidest, fraseerimisest, tempost ja dünaamikast.
- Kuulmise ja enesekuulamiseoskuse arendamine.
- Mäng kuulmise järgi.

Vanemas astmes on olulisem:

- Süvenenud ja väljendusrikas muusitseerimine, mängutehniline vabadus.

- Teoste sisu lahtimõtestamine ja vormianalüüs.
- Esinemiskindlus.
- Soovitav jätkata mängu kuulmise järgi ja arendada sellele saate kujundamist.

Õppeaasta jooksul omandatav repertuaar peab olema mitmekülgne, sisult ja faktuurilt mitmekesine, sisaldama erinevaid stiile, olema emotsionaalselt ja tehniliselt arendav. Õpetaja võib lisaks õppekavale anda õpilasele ka muid raskusastmelt sobivaid palu. Õppekava peaks sisaldama eesti autorite ja kaasaja heliloojate teoseid.

Noodilugemine

Akordioniõpetuse olulisemaid külgi on noodilugemise arendamine. Sellel on suur praktiline väärtus uue repertuaari õppimisel. Looduse poolt kaasa antud ladus noodilugemisoskus on vähestel õpilastel, kuid seda on võimalik arendada. Alustada tuleks algõpetusest ja jätkata järjepidevalt kogu õppeaja vältel. Akordionimuusika kirjutatakse tavaliselt kahele reale ning seetõttu peab tähelepanu olema suunatud üheaegselt nii vertikaalis kui horisontaalis. Hea noodilugemisoskus põhineb nägemise, kuulmise ja motoorika koostööl. On oluline ühendada omavahel oskus lugeda silmadega teksti ja peatusteta sujuv mäng, mis alluks kuulmiskontrollile.

Esimesel õppeaastal ei erine noodist loetavate ja õpitavate palade raskusaste. Soovitav on õpetajal koos õpilasega mängida kergeid ansamblipalu: erinevaid töötlusi, ka populaarset muusikat. Järgmistel aastatel on materjal klassitaseme paladest kergem, valikulisem.

3. TUNNIJAOTUSPLAAN

Ained ja suurim lubatud nädalatundide arv:

(Õppetunni pikkuseks on 45 minutit)

Aine	Klass	I	Ia	II	III	IV	V	VI	VII	Lisa-aasta
Põhipill		2	2	2	2	2	2	2	2	2
Solfedžo		1	2	2	2	2	2	2	2	2
Muusikalugu						1	1	1	1	
Koosmusitseerimine (ansambel, orkester, saateklass)		1	1	1	2	2	2	2	1	1
Rühmalisaaine		1							1	
Ind. lisaaine (üldklaver, lisapill, laulu stuudio)				1*	1	1	1	1	1	1
KOKKU		5	5	5	7	8	8	8	8	

*soovi ning rahaliste vahendite olemasolu korral.

Õppeained akordioni erialal:

Põhipill – akordion

Üldained - solfedžo, muusikalugu,

Lisaained – ansamblimäng, saatepraktika, vokaal, lisapill (lisapilliks võib valida saksofoni, plokkflöödi, väikekandle, klassikalist kitarri, soovitavalt klaverit).

Õppeainete omandamine toimub eeskätt individuaaltundide vormis (põhipill), koosmusitseerimisel aga rühmatundide vormis.

Õppeprotsess astmeti akordioniõppes:

- eelkool - 1-2 aastat;
- põhikooli noorem aste- 1.-5. õppeaastani,

- vanem aste - 6.-8. õppeaastani;
- lisa- aasta(d)

Õppeaasta kestab 35 õppenädalat.

Ansamblimängu vormiks võib olla koosmäng akordioniduo või -trio koosseisus, koosmäng erinevate pillide koosluses;

Õpilase individuaalplaanid koostab õpetaja arvestades käesoleva õppekava akordioni ainekava ning hindeliste esinemiste ja eksamite nõudeid.

4. AKORDIONI AINEKAVA

4.1. NOOREM ASTE

Heliredelite arvestuste ja eksamite nõuded

I – I a KLASS

2 eriilmelist pala. **Heliredelite** arvestust ei ole. Tutvustada eesti muusikat, rahvalaule, lastelaule, soovitatav polüfoonilistel alustel väikesed harjutused.

II KLASS

1 etüüd, 2 eriilmelist pala. C-, G-duurid, pikk kolmkõla koos kätega (*non legato*, *legato*). Vasaku käe sõrmestus valida vastavalt õpilase käe eripärale: enamkasutatavad variandid on: 42453234, 42453534, 32342423. **Heliredelid** mängitakse 1 oktaavis, rahulikus tempos. Lõõtsavahetus sooritatakse tehniliselt laitmatult, soovitatav 4 noodi järel.

III KLASS

1 etüüd, 1 polüfooniline pala (nt. barokkmuusikast), 1 karakterpala. **Heliredelitest** C-, G-, D-, F-, B-duurid ja a-, e-moll 2 oktaavis koos kätega (*non legato* ja *legato*). Lõõtsavahetus 8 noodi järel, nii *legato* kui ka *non legato* alustatakse kinnise lõõtsaga. Pikk kolmkõla: 2 oktaavi koos kätega (*non legato*, *legato*). 3-häälsed akordid: koos kätega aeglases tempos. 4-häälsed murdakordid: eraldi kätega. Õppeaasta jooksul mängitakse 4 etüüdi, 8 pala, sh. 2 polüfoonilist teost.

IV KLASS

1 etüüd, 1 polüfooniline pala (nt. barokkmuusikast), 1 suurvorm (variatsioonid, rondo, osa sonaadist vms.), 1 karakterpala. Suurvormi võib asendada akadeemilise kaasaegse või originaalmuusikaga. **Heliredelid:** C-, G-, D-, A-, F-, B-, Es-duurid ja a-, e-, h-, g-

mollid, pikk kolmkõla, 4-h. murdakordid ning 3-h. akordid koos kätega 2 oktaavis, *non legato* ja *legato*. Lõõtsavahetus 8 noodi järel, *legato* ja *non legato* alustatakse kinnise lõõtsaga. Tempo: 1 sekundis 4 nooti. Õppeaasta jooksul mängitakse 3-4 etüüdi, 2 polüfoonilist pala (üks barokkmuusikast), 1-2 suurvormi ja 3 eriilmelist pala, mille hulgas oleksid kaasaegne, virtuoosne ja kergemasse žanri kuuluv teos.

4.2. VANEM ASTE

Heliredelite arvestuste ja eksamite nõuded

V KLASS

1 barokkmuusika teos, 2 erineva iseloomuga pala (virtuoosne, kantileenne), millest üks võiks olla kaasaegsest muusikast ja teine vabal valikul. Lisaks eelmise aasta **heliredelitele** E-, As-duurid ja fis-, c-mollid. Lõõtsavahetus 16 noodi järel. *Legato*, *non legato* ja *staccato* alustatakse kinnise lõõtsaga. Lisanduvad 4-h. akordid ja D7 pikk arpedžo aeglasel kiiruses. Õppeaasta jooksul mängitakse 4 etüüdi, 1-2 polüfoonilist või barokkmuusika pala, 6-7 eri iseloomu ja tehnikaga pala eri ajastutest ja žanridest.

VI KLASS

1 polüfooniat või barokknumber, 1 suurvorm ja 1 virtuoosne pala. **Heliredelid:** 1. poolaasta - duurid C - H ja mollid a - cis, 2. poolaasta - duurid F - As ja mollid d - f. Pikk kolmkõla, 4-häälsed murdakordid, 4-häälsed akordid, D7 pikk arpedžo. Tutvuda heliredelitega lahku, tertsis ja sekstis. Õppeaasta jooksul mängitakse 3-4 etüüdi, 1-2 polüfooniat või barokkmuusika pala, 1-2 suurvormi (või vastav pala), 3-4 erineva iseloomuga pala.

VII KLASS

Valmistatakse ette **lõpueksami kava:**

- Etüüd

- Polüfooniline pala
- Suurvorm
- Kaasaegne akadeemiline või vabavalikuline teos.

Kõik **heliredelid**, kolmkõlad, akordid kiires tempos, *legato*, *non legato* ja *staccato*.
Soovi korral tutvuda kromaatilise heliredeliga.

4.3. ETÜÜDIDE-PALADE NÕUDED

I –Ia KLASS

Etüüdid, rahvalaulud, lastelaulud, polüfoonilistel alustel harjutused. 2-3 etüüdi, 6-8 pala.

Üleminekueksamil: 2 eriilmelist pala.

Tasemenäited:

1. L. Vigla. Akordionimängu õpik. Nr. 21-27, 29-31
2. V. Karu. Akordioni kool. Väike Hans; Kus on minu kodule.
3. A. Mirek. Kurs estradnoi igrõ na akkordione. Nr. 32-33.
4. V. Lushnikov. Shkola igrõ na akkordione. Valikuliselt.

II KLASS

4 etüüdi, 6-8 pala.

Üleminekueksamil: 1 etüüd, 2 eriilmelist pala.

Tasemenäited:

1. L. Vigla. Akordionimängu õpik. Nr. 35, 39-40, 44-45, 67-68.
2. V. Karu. Akordioni kool. Reinlender; Valss; Tiiderattas
3. H. Rebane. Minu akordion. Nr. 13-16; 21-23.

III KLASS

4 etüüdi, 8 pala (nendest 2 polüfooniat)

Üleminekueksamil: 1 etüüd, 1 polüfooniline pala (barokkmuusikast), 1 karakterpala.

Tasemenäited:

1. L. Vigla. Akordionimängu õpik. Slovaki polka.
2. H. Rebane. Minu akordion. Nr. 29-30; 33, 35, 39, 43, 46.
3. L. Holm. Spela dragspel. Kalinka; Emma

IV KLASS

3-4 etüüdi, 2 polüfoonilist pala (üks barokkmuusikast), 1-2 suurvormi, 3 eriilmelist pala, mille hulgas oleksid kaasaegne, virtuoosne ja kergemasse žanri kuuluv teos.

Eksami nõuded: 1 etüüd, 1 polüfooniline pala (barokkmuusikast), 1 suurvorm (variatsioonid, rondo, osa sonaadist), 1 karakterpala. Suurvormi võib asendada akadeemilise kaasaegse või originaalteosega.

Tasemenäited:

1. V. Karu. Akordioni õpik. Unelmad; Tiiderattas.
2. H. Vaabel. Repertuaari akordionimängu õppimiseks. Nr. 33-35.
3. H. Rebane. Minu akordion. Nr. 34, 37, 40, 49-52, 57.

V KLASS

3-4 etüüdi, 1 polüfoonilist pala, 5-6 eri iseloomu ja tehnikaga pala eri ajastutest ja žanridest, sealhulgas 1 suurvorm.

Üleminekueksamil: 1 barokkmuusika teos, 2 erineva iseloomuga pala, millest üks võiks olla kaasaegsest akadeemilisest muusikast ja teine vabal valikul.

Tasemenäited:

1. H. Rebane. Minu akordion. Kuusalu süit; Jõulurõõm; Santa Claus tuleb.
2. B. Palmer/ B. Huges. Accordion Course 5. Clarinet Polka; Nine Blind Mice.
3. J. Akimov/ A. Talakin. Hrestomatija akkordeonista 3-5 kl. Vana tants; Hällilaul.

VI KLASS

3-4 etüüdi, 1-2 polüfoonilist või barokkmuusika pala, 1-2 suurvormi, 3-4 erineva iseloomuga pala.

Üleminekueksamil: 1 polüfoonia- või barokkmuusika teos, 1 virtuoosne pala, 1 suurvorm.

Tasemenäited:

1. V. Karu. Akordioni õpik. Prelüüd lk.103, 107; Kaks karakterit.
2. H. Rebane. Polüfoonia album.
3. V. Lushnikov. Shkola igrõ na akkordione. Sonatiin lk.163; Koraal lk.169.

VII KLASS

I poolaasta: 2 etüüdi, 2 erineva karakteriga pala.

II poolaasta - LÕPUEKSAMI KAVA:

- Etüüd
- Polüfooniline pala
- Suurvorm
- Kaasaegne akadeemiline või vabavalikuline teos.

Tasemenäited:

1. Corelli. Prelüüd. (H. Rebane. Polüfoonia album)
2. P. Frosini. Heas tujus. (V. Karu. Akordioniõpik. I-hääl)
3. W.A Mozart. Sonatiin C, IV o
4. F. Burgmüller. Etuud.
5. Bogar. Sonatiin.

LISAÕPE

Nõuded repertuaarile: Õppeaasta jooksul õppida 5 teost (1 polüfoonia, 1suurvorm, 2 etüüdi, pala)

Tehnilised nõuded:

Kõik **heliredelid**, kolmkõlad, akordid kiires tempos, *legato*, *non legato* ja *staccato*. Soovi korral tutvuda kromaatilise heliredeliga.

Tasemenäited:

1. A. Mirek. Kurs estradnoi igrõ na akkordione. C. Czerny lk. 158-159; G. Duvernoix lk. 167-170; P. Deiro lk. 176-177.
2. S. Joplin. Ragtimes.
3. Witold Kulpowicz. Szkola na akordeon. E. Lassota lk.92.

4.4. HINDELISED ESINEMISED

Põhiõpe

I klass	III trimester – 2 eriilmelist pala	
Ia klass	I trimester	etüüd, polüfoonia
	II trimester	2 eriilmelist pala
	III trimester	eksam: etüüd, pala
II klass	I trimester	etüüd, polüfoonia
	II trimester	suurvorm
	III trimester	eksam: 2 pala; etüüd
III klass	I trimester	etüüd, polüfoonia
	II trimester	suurvorm
	III trimester	eksam: polüfoonia, pala, etüüd
IV klass	I trimester	etüüd
	II ja III trimester	eksam: polüfoonia, suurvorm, etüüd, pala
V klass	I trimester	etüüd, pala vabal valikul
	II trimester	suurvorm
	III trimester	eksam: polüfoonia, 2 pala
VI klass	I trimester	etüüd, pala vabal valikul

II trimester	lüüriline klassikaline pala
III trimester	eksam: polüfoonia, suurvorm, etüüd või pala

VII klass	Lõpueksami ettevalmistamine:
I trimester	polüfoonia
II trimester	suurvormi ettemängimine
III trimester	eksamikava ettemängimine

Lõpueksami kava

- Etüüd
- Polüfooniline pala
- Suurvorm
- Kaasaegne akadeemiline või vabavalikuline teos.

LISAÕPE

I trimester	etüüd, pala
II trimester	suurvorm
III trimester	eksam: Etüüd, Polüfooniline pala, suurvorm, kaasaegne akadeemiline või vabavalikuline teos.

5. SOLFEDŽO AINEKAVA

ÜLDOSA

Solfedžo on rühmatund. Solfedžo tund toimub 2 korda nädalas. Tunni kestvus on 45 minutit. Õppeaastas on 70 tundi. IV klassi õpilastel III trimestril toimub üleminekueksam (kirjalik ja suuline) ja VII klassi õpilastel III trimestril on kooli lõpueksam (kirjalik ja suuline). III ja VI klassi õpilastel toimuvad III trimestril hindelised kontrolltunnid.

Eksamitel pannakse õpilastele hinded ning need kantakse tunnistusele.

5.1. ÕPETUSE EESMÄRK, ÕPPESISU

Õpetada ja arendada õpilastes sisemist kuulmist, intonatsiooni täpsust, lauluoskust, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet.

ÕPPESISU

Aine õpetamisel arendatakse järgmisi oskusi:

Laulmine

1. Laulmiseks vajalikud algteadmised: hingamine, fraseerimine, intonatsiooni puhtus, väljendusrikkus.
2. Astmetaju arendamine. Astmete tabamine astmetabelil: noodinimedega, vabalt valitud silbil, astmenumbritega ja/või astmenimedega. Laulmine noodijoonestikult rändnoodi järgi.
3. Heliredeli laulmine tervikuna, tetrakordide kaupa, erinevates taktimõõtudes, rütmiseeritult, kaanonina.

4. Solfedžeerimine. Harjutuste laulmine sõnadega ja/või noodinimedega. Õpitud harjutuste transponeerimine. Õpitud harjutuste laulmine peast. Tundmatu harjutuse laulmine. Taktiviipamise skeemid.
5. Mitmehäälsuse arendamine. Eelharjutused õpitud astmetega. Heliredelid intervallides (ters, sekst jne.). Intervallide laulmine kahehäälselt . Akordide laulmine 3—4 häälselt . Järgnevuste laulmine. Mitmehäälsed harjutused (sh. kaanonid). Saatega laul.

Rütm

Rütmis liikumine. Rütmissilpide omandamine. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele. Rütmi koputamine koos taktiviipamisega. Ostinato rütmid laulusaatega. Saaterütm laulule. Rütmi kaanon . Lihtsamad rütmipartituurid.

Suuline analüüs

Rütmianalüüs. Meloodiaanalüüs. Vormianalüüs. Laadi ja/või helistiku analüüs. Intervallide analüüs. Akordide analüüs. Dünaamika analüüs.

Diktaat

Meloodiline diktaat. Rütmidiktaat. Mäludiktaat. Kiirusdiktaat astmete tabamiseks. Kahehäälneline diktaat.

Improvisatsioon

1. Meloodia improvisatsioon: antud tekstile, läbivõetud teemale (astmed, helistik, akordid jne), antud rütmile.
2. Rütmi improvisatsioon: õpitud taktimõõdus, teatud rütmigruppidega, õpitud meloodia saateks, lihtsamad rütmipartituurid.
3. Saate improvisatsioon: bass antud meloodiale, teine hääl antud meloodiale, põhikolmkõlade bassi saade.

Itaaliakeelsed oskussõnad

Tempode nimetused. Tempomuutused. Dünaamika. Iseloomu väljendavad sõnad.

Läbivõetud teemade süvendamine ja kinnistamine jätkub igal järgmisel õppeaastal kuni lõpuklassini. Loetletud metoodilisi viihjeid võib omavahel kombineerida, varieerida, soovi korral täiendada.

5.2. NOOREM ASTE

1. klass

Meetrum ja rütm. Rõhulised ja rõhuta taktiosad.

Taktijoon ja takt. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon. Kordusmärk. Taktimõõt (2/4, 3/4, 4/4). Noodivältused ja pausid: tervenoot, tervepaus, poolnoot, poolpaus, veerandnoot, veerandpaus, kaheksandiknoot, kaheksandikpaus.

Rütmid: “ti-ti”; “tiri-tiri”; “ti-tiri”; “tiri-ti”; “ta-i-ti”; “tai-ri”. Eeltakt. Noodikirja algteadmised. Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri. Pauside kirjutamine. Viili ja bassivõti. Nootide tähtnimed.

Helistikud. Laadid: duur ja moll (teise märgini). Astmed. Märgid: diees, bemoll.

Eakohased 1- häälsed laulud, harjutused. Transponeerimine. Improvisatsioon.

Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents). Diktaat. Kirjalik rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti. Orff-pillide kasutamine.

1.a klass

Meetrum ja rütm. Rõhulised ja rõhuta taktiosad. Taktijoon ja takt. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon. Kordusmärk. Taktimõõt (2/4, 3/4, 4/4). Noodivältused ja pausid: tervenoot, tervepaus, poolnoot, poolpaus, veerandnoot, veerandpaus, kaheksandiknoot, kaheksandikpaus, kuueteistkümnendiknoot, kuueteistkümnendikpaus.

Rütmid: “ti-ti”; “tiri-tiri”; “ti-tiri”; “tiri-ti”; “ta-i-ti”; “tai-ri”. Eeltakt. Punkteeritud rütm. Helistikud. Laadid: duur ja moll (neljanda märgini). Astmed ja astmetaju arendamine. Märgid: diees, bemoll ja bekaar. Eakohased 1- häälsed laulud, harjutused. Transponeerimine. Improvisatsioon. Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents, varieerimine).

Diktaat. Kirjalik rütmidiktaat. Pikkus 4 - 5 takti. Tempo ja dünaamika mõiste. Orff-pillide kasutamine.

2. klass

Molli kolm kuju - loomulik, harmooniline, meloodiline. Duuri kaks kuju – loomulik, harmooniline. Intervallid: p.1, v.2, s.2, v.3, s.3, p.4, p.5, v.6, s.6, v.7, s.7, p.8.

Intervallide ehitamine antud noodist üles ja alla. Rütm ja taktimõõt. Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid “tai-ri”; “ta-i-ti” (vt. lisa 3). Helistikud. Kolme märgiga duurid ja mollid. Heliredeli ehitus. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja püsimatud ehk ebapüsivad astmed. Püsimatute astmete lahendamine püsivatesse astmetesse. Tutvumine põhiastmete (I, IV, V) kolmkõladega. T(t), T6(t6), T64(t64); S(s), S6(s6), S64(s64); D(d), D6(d6), D64(d64). Transponeerimine ja improvisatsioon. Diktaat: lihtne suuline ja kirjalik diktaat duuris ja mollis (2-4 takti). Rütmidiktaat kuni 4 - 5 takti.

3. klass

Rütm ja taktimõõt. 3/8 taktimõõt. Grupeerimine. Taktiviipamine. Helistikud.

3 – 4 märgiga duurid ja mollid. Põhikolmkõla pööred: T(t), T6(t6), T64(t64); S(s), S6(s6), S64(s64); D(d), D6(d6), D64(d64). Põhikomkõlade ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis. Lihtintervallid. Intervallide lahendus: s.5 – 3, v.4 – 6; s.7 – p.8; s.2 – p.1; v.7 – 6, 3. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja alla. Diktaat. Kirjalik diktaat (4-8 takti). Rütmidiktaat kuni 5 takti.

4. klass

Rütm ja taktimõõt.

Taktimõõt 3/8. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega.

Taktimõõt 6/8 ja viipamise skeem. Triool ja süngoop.

Helistikud.

Nelja märgiga duurid ja mollid. Lihtintervallid. Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine. <2 – p.4 Akordid. Dominantseptakord D7 lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. Diktaat. Diktaat duuris ja mollis 8 takti. Rütmidiktaat 4-6 takti.

4. klassi lõpueksam

Kirjalik:

Diktaat 8 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus, ilma eeltaktita. Kirjutamise aeg kuni 30 minutit, mängitakse kuni 12 korda.

Kõlade määramine (kuulamine) koosneb kaheksast küsimusest intervallide ja akordide kohta. Kooskõla mängitakse kaks korda.

Rütmidiktaat 4-6 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus; mängitakse kuni 6 korda.

Teooria ainekava ulatuses.

Kirjaliku eksami hindamisel on suurema tähtsusega 1. ja 2. punkt (kokku 2/3 hindest). Rütmidiktaat ja teooria annavad 1/3 hindest.

Suuline (vastavalt piletile):

Duuri heliredeli (kuni 4. määrgini) laulmine koos sama duuri toonika kolmkõla pöörete või põhikolmkõladega ja dominantseptakordi laulmine lahendusega või molli laulmine (2. määrgini). Loomulik moll koos toonika kolmkõla pööretega või harmooniline või meloodiline moll koos põhikolmkõladega.

Võõra harjutuse laulmine duuris (kuni 2. määrgini helistikes).

Rütmiharjutuse koputamine (8 takti: 2/4 või 3/4 taktimõõdus).

5.3. VANEM ASTE

5. klass

Rütm ja taktimõõt. 6/8 taktimõõt. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega. Grupeerimine. Sünkoop, triool.

Helistikud. Viie määrgiga duurid ja mollid.

Intervallid. Lihtintervallide ehitamine ja laulmine helistikus ning antud noodist üles ja alla.

Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.

Suurendatud ja vähendatud intervallid lahendustega duuris ja harmoonilises mollis.

>VII7,

>7 - p.5.

Akordid. Põhikolmkõlade pöörded. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.

Akordide tähistused astmenumbritega.

Kadentsid: lihtkadentsid - autentne (I V I) ja plagaalne (I IV I);

lihtkadentsi esimene (I IV V I) ja tene kuju (I IV K64 V I).

Dominantseptakordi pöörded.

6. klass

Rütm ja taktimõõt. Pidekaarega rütmid

6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid. Taktimõõdud 2/2, 3/2 ja 6/4.

Helistikud. Kuue märgiga duurid ja mollid.

Kromaatilised läbiminevad ja abihelid. Mõisted: kaldumine ja modulatsioon.

Intervallid. Harmoonilises duuris <2 VI astmelt lahendusega p.4; >7 VII astmelt lahendusega p.5. Ehitamine ja laulmine.

Akordid. Põhikolmkõlad harmoonilises duuris.

Dominantseptakordi pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis:

I pööre V65 (D65) lahendusega I (T, t); II pööre V43 (D43) lahendusega I (T, t), III pööre V2 (D2) lahendusega I6 (T6, t6).

Neljahäälsed harmoonilised järgnevused (4-8 takti) kuulamine ja laulmine. v.VII7 ja >VII7 ehitamine ja lahendamine duuris ja harmoonilises mollis.

Diktaat. Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

7. klass

Rütm ja taktimõõt. Keerukamad süngoovid ja pidekaarega rütmid. Segataktimõõt. Vahelduvtaktimõõt.

Laadid. Seitsme märgiga duurid ja mollid. Kaldumine ja modulatsioon.

Kromaatiline duur ja moll. Ehitamine ja laulmine.

Intervallid.

Kõikide läbivõetud intervallide kordamine. >5 II - v.3 ja <4 VI - s.6.

Akordid. v.VII7 põhikujus lahendusega duuris, >VII7 põhikujus lahendusega harmoonilises duuris ja harmoonilises mollis. II7 põhikujus duuris ja mollis.

Tutvumine akordimärkidega.

Neljahäälsed harmoonilised järgnevused. II; III ja VI astme kolmkõlad.

Diktaat. Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

7 klassi lõpueksam

Kirjalik:

Diktaat - 2 erineva raskusastmega varianti, üks neist 6/8 taktimõõdus. Kirjutamise aeg maksimaalselt 30 minutit, mängitakse kuni 12 korda.

Järgnevus kitsas seades; 8 takti (kaks erinevat varianti). Mängitakse harmooniliselt kuni 6 korda.

Kõlade määramine (kuulamine) 8 küsimust; mängitakse harmooniliselt.

Teooria kogu ainekava ulatuses. Küsimused sisaldavad intervallide ja akordide ehtiamist ja määramist kuni 5 märgiga helistikes ja paralleelhelistiku ning võtmemärkide määramist kuni 7 märgiga helistikes (viuli- ja bassivõtmes).

Suuline (vastavalt piletile):

Heliredeli laulmine lisadega: loomulik või harmooniline duur või harmooniline või meloodiline moll (kuni 6 märgini helistikes); lisaks põhikolmkõlad, üks dominantseptakordi pööre või juhtseptakord ja üks suurendatud või vähendatud intervall lauldud helistikus. või laulda kaks lihtintervalli antud noodist üles või alla ja kaks akordi antud helistikus või laulda järgnevus 4-6 takti

Rütmiharjutuse koputamine (8 takti).

Võõra harjutuse laulmine kuni 4 märgini helistikes.

Aasta jooksul õpitud harjutuse laulmine

LISAÕPE

Liittaktimõõdud.

Laadid.

Kromaatiline duur ja moll. Diatoonilised laadid. Pentatoonika. Vahelduv laad.

Modulatsioon ja kaldumine. I järgu sugulushelistikud.

Intervallid.

Harmooniline duur < 4 VI astmelt s.6; > 5 II astmelt v. 3. Loomulikus mollis < 4 VI astmelt V.6; > 5 II astmelt s.3.

Akordid.

Harmoonilises duuris < VI T64; > II T6. Loomulikus mollis > IIt6. Harmoonilises mollis < III t6. II7 septakord ja juhtseptakordid ning nende pöörded.

Diktaat.

1-2 häälnel (kromaatilised helid, kaldumine, modulatsioon)

Kuulamine

Kaldumine ja modulatsioon.

Ehitamine noodist

↑↓ D7 ja tema pöörded, > VII7, väike VII7.

6. MUUSIKALOO AINEKAVA

ÜLDOSA

Muusikaloo ainet määratakse igale õpilasele alates IV klassist. Muusikalugu on rühmaaine. Muusikaloo tund toimub 1 kord nädalas. Tunni kestvus on 45 minutit. Õppeaastas on 35 tundi. Igal trimestril toimuvad hindelised kontrolltööd ja kuulamistestid, mille tulemuste põhjal kontrollitakse õpilaste teadmisi.

6.1. ÕPETUSE EESMÄRK, ÕPPESISU

Muusikaajalooga tutvumine läbi erinevate ajastute ja stiilide tundmaõppimise.

Ülevaade enimkasutatavates instrumentidest ja kuulsamatest muusikutest.

ÕPPESISU

Õppetöö meetodid

- loeng
- iseseisev töö
- rühmtöö
- muusika kuulamine
- videosalvestuse vaatamine
- kontsertide külastamine

IV klass

Muusika väljendusvahendid

a) meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, register, kooskõla (harmonia), faktuur.

b) Esimesed muusikapillid: millal ja kuidas on saanud alguse pillid ja pillimuusika.

Pillide tundmine

a) Eesti rahvapillid: torupill, kannel, põispill, hiir kannel, siku, sokusarv, karjapasun

b) kahvpillid: klaver, orel

c) sümfooniaorkestri pillid: rühmas, partituur ; pillid: puhkpillid, vaskpillid, löökpillid, keelpillid

Vokaalmuusika

a) erinevad kammeransamblid

b) koorid nende koosseis

Instrumentaalmuusika

a) ansamblid: duo, trio, kvartetid, kvintetid

b) erinevad orkestrid: puhkpill, keelpill, sümfoonia, rahvapilli

Helitööde ülesehitus

a) muusikaline kujund kui meeleolu kandja. Teema- fraasid- motiivid. Laused, perioodid. Palade ja rahvalaulude analüüs

b) ühe- ja kahejaoline ülesehitus

c) kolmejaoline vorm liht- ja liitvorm

d) variatsioonid

e) rondo

f) tutvumine sonaativormiga

Muusikažanrid (sissejuhatav osa)

a) marss (sõidu- ja muinasjutumarss)

b) laul, rahvalaul (saagad, „Kalevala”, bölinad)

c) tantsumuusika (ajaloolised tantsud, vana tantsustiil)

d) mitmesugused palad (etüüd, eksprompt, bagatell, ballaad, nokturn, poeem, prelüüd, skertso)

e) sonaat

f) sümfoonia

g) instrumentaalkontsert

Kirikumuusika (vaimulik, kantaat, oratoorium)

Teatrimuusika

a) sõnalavastus – ooper, operett, muusikal

b) ballett

V klass

Stiilid - sissejuhatus (eelmiste sajandite muusika- ja kunsti stiilid)

- 1) muinasaja muusika – usundid, kombed, mängud
- 2) vanaaja muusika – Mesopotaamias ja Egiptuses, Sumerid, pühad arvud, muusikateooria. Egiptuse templimuusika
- 3) Vana-Kreeka muusika. Muusika kui vaimse arengu tipp. Esimesed muusikanäited. Jumalad ja pillid. Helilaadid. Ülemaalsed pidustused ja võistlused
- 4) Vana-Rooma muusika. Ristiusk ja Euroopa muusika algus.
- 5) Keskaja muusika (5-14 sajandi alguseni): inimeste mõttelaad. Gregooriuse laul. Mitmehäälne muusika. Noodikiri ja teooria. Ilmalik laul. Pillid. Ehitise stiilid.
- 6) Renessanss 14-16. sajand:
 - a) muutused maailmavaates. Ilmalikud laulud ja helikõlalisus. Helilooja Trancesco L.
 - b) polüfooniline muusika – J.Desprez, O.Lassus, D.P.Palesrina
 - c) pidulik kirikumuusika Veneetsias, pillid, tantsumuusika
- 7) Barokk - sissejuhatus
 - a) elulaadi muutused. Ebatavaline kunst. Uued jooned muusikas
 - b) ooperi sünn. Heliloojad J.Peri, L.Monteverdi
 - c) vokaal-instrumentaalsed teosed (oratoorium, kantaat)
 - d) pillimuusika: Concerto grosso ja A. Corelli. Soolokontsert ja A.Vivaldi, prantsuse klavessinistide muusika Couperin, J.F. Rameau
 - e) J.Bach, G.Händel
- 8) Klassitsism sissejuhatus
 - a) Täheendus, tekkepõhjused, leviala, mõistuse ja valgustussajand, religioon ja maailmavaade, ühiskond. Üldinimlikkus, lihtsus, selgus, sümmeetria, valdavaks ilmalik kunst/muusika, näiteid arhitektuurist (ka Eestist), helikeele lihtsustumine, polüfoonia taandumine, sonaaditsükkel, sonaadivorm, sonaat, sümfoonia ja sümfooniaorkester, kontsert, keelpillikvartett, algab klaveri võidukäik.
 - b) J.Häydn

- c) W.Mozart
- d) L.Beethoven

VI klass

Romantism kirjandus, kunst, muusika sissejuhatus

- 1) Kirjanduse ja muusika seostest V.Hugo, E.T.Hoffmani, H.Heine, A.Puškini, M. Lermontovi, Kreutzvaldi, L.Koidula teosed. Programm-muusika.
- 2) Tähtsamad žanrid (laul, instrumentaalsed karakterpalad, sümfooniline poeem)
- 3) Tunnetekultuse aeg, juhtivaks kunstiks muusika, esiplaanil kaunis pikk meloodia, tundepuhangud (kuulata), sümfooniaorkestri täiustamine (kuulata sümfooniaorkestri kõla koos vaskpuhkpillidega).
- 4) XIX saj. Heliloojate elu ja loomingu ülevaade
 - a) F.Schubert (helikeel, tuntumad laulud ja laulutsükliid, klaverimuusika, kammermuusika)
 - b) F.Chopin (pianist, helilooja, pedagoog) väikepalad klaverile: prelüüd, etüüd, nokturn, tantsud – valss, polonees, masurka)
 - c) R.Schumann (klaveripalade tsükkel „Karneval”, „Lastestseenid”)
 - d) F.Liszt (pianist, helilooja, dirigent, klaveripedagoog). Klaverimuusika, Ungari rapsöödia, sünt. poeem, prelüüd)
 - e) H.Berlioz „Fantastiline sümfoonia
- 5) Põhjamaade romantikud:
 - a) Norra muusika ja E.Grieg (laul, klaverikontsert, „Peer Gynt”).
 - b) Soome muusika J.Sibelius (laul „Finlandia” sümfoonia või viiulikontsert)
 - c) C) Hugo Alfven ja rootsi muusika (lühhi)
- 6) Baltimaade muusika (lühhi): läti muusika (rahvamuusika, tuntumad heliloojad J.Vitols, Kalninš, Zarinš; leedu muusika (rahvamuusika, heliloojad Saskauskas, Ciurlionis - helilooja ja kunstnik.

Vene muusika ajalugu

- 1) vanaaeg (rahvamuusika teke ja areng)
- 2) keskaeg (rahvamuusika areng: böliinad, lüürilised laulud, skomorollid; kirikumuusika teke ja areng

- 3) uusaeg
 - a) kirikumuusika areng – koorikontsert (M.Bortnjanski, M.Berezovski)
 - b) ilmalik muusika areng: linnalaul ja romanss (A.Aljabjev- „Ööbik”,
 - c) A.Varlamov- „Tuisk”, „Punane sarafan”, A.Guriljov - „Kelluke”,
 - d) „Lahusolek” ja instrumentaalmuusika
- 4) vene muusika 19.saj.II poolel – kultuurielu Venemaal „Võimas rühm” ,M. Glinka põhimõtteid edasiareng
 - a) A.Borodin ooper „Vürst Igor”, „Vägilassümfoonia”, romanss
 - b) M.Mussorgski: laulud ja klaveripalade tsükkel „Pildid näituselt”
 - c) N.Rimski-Korsakov: sümf. Süüt „Šeherezade”, ooperid „Lumivalgeke” ja „Sadko”
- 5) Vene romantism
 - a) P.Tšaikovski (lavamuusika, sümfooniad Nr 1,5,6; klaverikontsert, balletid „Luikede järv”, „Pähklipureja”, „Uinuv kaunitar”)
 - b) S.Rahmaninov (klaverikontsert nr 2, klaveriprelüüdid cis,h)
 - c) A.Skrabin (klaverikontsert fis moll, prelüüdid)
- 6) Vene muusika XX saj.
 - a) S.Prokofjev (balletid „Tuhkatriinu, „Romeo ja Julia” sümfooniad nr 1 „Klassikaline” D, nr7 „Noorte” cis
 - b) D.Šostakovitš (klaverimuusika, sümfooniad, filmimuusika)

XIX sajandi ooper:

Tähtsamad ooperi koolid:

- 1) Itaalia ooper
 - a) Donizetti, Rossini, Bellini (lühiv tutvustus)
 - b) D.Verdi ooper „Rigoletto”, „Traviata”, „Aida”
- 2) Saksa ooper
 - a) K.Weber (lühiv tutvustus)
 - b) R.Wagner uuendused ooperimuusikas „Lendav Hollandlane”

VII klass

XX sajandi muusikakultuur

- a) Impressionism: K. Debussy (klaveriminiatuurid „Fauni pärastlõuna”; M. Ravel „Bolero”)
- b) Ekspressionism: A. Schönberg ja tema koolkond „Kuu Pierrot”, „Ellujäänu Varssavist”)
- c) Neoklassitsism: J. Stravinsky (balletid, oktetid puhkpillidele)
- d) G. Gershwin ja sümfooniline jazz (laulud „Porgy ja Bess”, „Rhapsody in Blue”)

Eesti muusika

- 1) Rahvalooming: a) vanem, uuem rahvalaul b) rahvapillid c) rahvatantsud
- 2) Ärkamisaeg ja laulupeod. Asjaarmastajad heliloojad. Esimesed muusikalise haridusega heliloojad – A. Kunileid, A. Saebelmann, A. Thomson, K. Hermann, M. Härma, K. Tünapu, A. Läte, M. Lüdig
- 3) muusikaelu XX saj.
 - a) R. Tobias – I Eesti rahvusvahelisse klassi kuuluv helilooja „Joonase lähetamine”
 - b) Rahvusliku koorimuusika areng Eestis, eesti rahvusliku koorimuusika rajajad: M. Saar – koorilooming (rahvalauluseaded), modernsed klaveripalad; K. Kreek – koorilooming (rahvalauluseaded)
- 4) Esimene rahvuslik ooper – Evald Aava ooper „Vikerlased”
- 5) Sümfooniamuusika areng Eestis 20. saj. alguses: A. Kapp – (orat. „Hiob”, soololaul „metsateel”); H. Eller – eesti rahvusliku instrumentaalmuusika rajaja „Kodumaine viis”, „Koit”; E. Tubin – sümfoonia nr 5, balett „Kratt”
- 6) G. Ernesaks – RAM ja koorilooming ooper „Tormide rand”
- 7) Eesti muusika arengusuunad 20. saj. teisel poolel
 Originaallooming:
 - a) V. Tormis „Avamäng” nr 2; E. Tamberg Concerto grosso - neoklassitsism
 - b) A. Pärt – avangardism, dodekafoonia „Nekroloog” ja oma uue stiil – tintinnabuli muusika
- 8) Heliloojate keskmine põlvkond 20. sajandi teisel poolel:
 - a) Lepo Sumera - pala aastast 1981, sümfoonia
 - b) E.-S. Tüür - põhiosaks on instrumentaalteosed
 - c) U. Sisask – „Tähistaeva rsüklid”, missa
- 9) Kontrolltunnid ja viktoriin (viimane)

KASUTATUD ÕPIKUD:

1. Maret Tomson „Lühiülevaade muusikaloost” V klass
2. Kati Peetsalu „Lühiülevaade muusikaloost” VI ja VII klass
3. Eve Karp, Igor Garšnek, Jaan Ojakäär „Muusikaõpik” VII-VIII klass
4. L.Mihhejeva „166 tuntumad heliloojad”
5. Gvido Boffi „Suur muusikaline entsüklopeedia”
6. „История зарубежной музыки” для ВУЗОВ выпуск 1-6 редактор В.Смирнов
7. B.Järustovski „XX saj. Muusika” I-II osa
8. M.Druskin „История зарубежной музыки” I-VI osa
9. Gruber „Всеобщая история музыки”
10. „Vene muusikaliteratuur” I-V osa redaktor E.Frid

7. LISAPILLIDE AINEKAVAD

7.1. KLAVER - LISAPILL

ÕPETUSE EESMÄRGID

Erialaõpetajal lasub suur vastutus õpilase loomingulise initsiatiivi ja iseseisva tööoskuse arendamise eest. Õigete harjumuste kujunemisel on eriline tähtsus just õpingute algetapil.

Üldklaverit õppides peab õpilane omandama esmased klaverimänguvõtted, lehest lugemise oskuse ja võime mängida ansamblis või lihtsamaid keel- ja puhkpillisaateid.

Õpetaja ülesanne on anda õpilasele õige arusaam teose sisust, ajastust (stiilist) ja aidata omandada vajalikud tehnilised võtted teose esitamiseks.

On soovitatav läheneda igale õpilasele individuaalselt, arvestades tema võimeid ja oskusi. Kavade koostamisel tuleb õpilasele tutvustada eri karakteriga teoseid, juhtida tähelepanu muusikalistele fraasidele, tempodele ja dünaamilistele nüanssidele, arvestades eri meeleolusid.

Õpilastele, kellel on juba olemas eelnev klaverimängukogemus, võib anda suuremaid ülesandeid, kasutades eriklaveri programmi. Oluline roll on improviseerimisel.

Improviseerimisvõime arendamist tuleb alustada kõige lihtsamast - mälu järgi tuttavate meloodiate mängimisest ja transponeerimisest, järgmine aste on meloodiale saate loomine kuulmise järgi või akordimärke kasutades. Lõpuks võib antud meloodiat edasi arendada koos harmooniaga.

Üks paremaid muusikalise mõtte aktiveerimise vorme on noodilugemine, mis võiks kuuluda õpilase igapäevaste harjutuste hulka. Oluline on pidevalt ettepoole vaadata,

kujutades ette helide liikumisjoonist ja usaldades oma sõrmi, et kuulmise kaudu tunnetada liikumise suunda ja intervalle. Õpilase arengu kiirendamiseks peaks püüdma läbi võtta võimalikult palju repertuaari, eesmärgiks kasvatada õpilases iseseisvat mõtlemis- ja töötamisvõimet.

ÕPPESISU

Heliredelitel on klaverimängutehnika omandamisel oluline tähtsus. Nendega tutvumist on soovitatav alustada juba esimesel üldklaveri õppeaastal (s.o alates kolmandast õppeaastast).

Eesmärk on kuulmise järgi tundma õppida võimalikult palju helistikke, esialgu ühe oktaavi piires. See võimaldab õpilasel paremini tutvuda klaviatuuriga. Vastavalt õpilase vanusele, võimetele ja klaverimänguoskusele võib tutvuda akordide, kromaatiliste heliredelite ja kolmkõladega.

III õppeaasta

Soovitatav läbi võtta järgmised helistikud:

- duurid: C, G, (D, A, E), (F)
- mollid: a, e, (d)
- heliredelid - kaks oktaavi koos või eraldi kätega;
- akordid portatos ja staccatos koos või eraldi kätega;
- kromaatiline heliredel - kaks oktaavi otse kas koos või eraldi kätega;
- kolmeheliline lühike arpedžo (väikese käeulatuses lastel).

Edasijõudnutega võib läbi võtta neljahelilise lühikese arpedžo ja pika arpedžo.

IV õppeaasta

Soovitatav läbi võtta järgmised helistikud:

- duurid: C, G, D, A, (E), F
- mollid: a, e d
- heliredelid kaks kuni neli oktaavi koos kätega otse;
- akordid portatos ja staccatos koos kätega otse;

- neljaheliline lühike arpedžo eraldi (või koos) kätega;
- pikk arpedžo kaks oktaavi eraldi (või koos) kätega;
- kromaatiline heliredel kaks kuni neli oktaavi otse;
- tutvustada õpilasele autentset ja plagiaalset kadentsi.

V õppeaasta

Soovitatav läbi võtta järgmised helistikud:

- duurid: C, G, D, A, E, F, B, Es
- mollid: a, e d, g, c
- heliredelid - neli oktaavi otse, koos kätega;
- akordid portatos ja staccatos koos kätega;
- lühike arpedžo;
- pikk arpedžo;
- kromaatiline heliredel.

VI õppeaasta

Soovitatav läbi võtta järgmised helistikud:

- duurid: C, G, D, A, (E), F, B, Es
- mollid: a, e, h d, g, (c)
- C heliredelid - neli oktaavi otse, soovitatavalt duurid lahku;
- akordid - neli oktaavi otse, koos kätega;
- lühike arpedžo - neli oktaavi otse, koos kätega;
- kromaatiline otse.

VII õppeaastal

Soovitatav läbi võtta järgmised helistikud:

- duurid: C, G, D, A, (E), F, B, Es (As)
- mollid: a, e, h, fis, (cis), d, g, c (f)
- heliredelid - otse, lahku (ka harmooniline moll);
- meloodiline moll, otse või lahku;
- akordid;

- lühike arpedžo;
- pikk arpedžo;
- kromaatiline heliredel.

REPERTUAAR

Järgnevale aastale üleminek toimub arvestusega, kus kooli otsustada jääb nii esitatavate teoste hulk kui ka hindamise küsimus.

Miimumnõuded:

III õppeaasta lõpetamiseks valida 2-3 pala:

- F. Rubicki. Kell.
- D. G. Türk. Ariooso.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüdid nr 1 ja 2.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 15.
- J. Philipp. Hällilaul.
- J. Haydn. Menuett.
- W. Duncombe. Trompetite menuett.
- E. Tamberg. Kassilaul.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 9.
- H. Sarmanto. Elevandipoja blues.
- J. S. Bach. Torupill.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 16, I osa.
- D. Šostakovitš. Marss.
- J. S. Bach. Menuett d-moll.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 14, I osa.

IV õppeaasta lõpetamiseks valida 2-3 pala:

- R. Kangro. Kurb printsess.
- C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 17.
- H. Purcell. Aaria.
- F. Rybicki. Videvikus.
- J. S. Bach. Menuett G-duur.

D. Steibelt. Sonatiin C-duur, I osa.
P. Tšaikovski. Nuku haigus.
B. Bartók. Kurb laul.
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 12.
J. S. Bach. Menuett a-moll.
A. Löschorn. Etüüd C-duur.
D. Steibelt. Sonatiin C-duur, II osa. Adagio.
R. Kangro. Aga Tuhkatriinu on nii ilus.
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 45.
D. G. Türk. Sonatiin I, II, III.
S. Pavljutšenko. Fugett.
P. Tšaikovski. Nuku matus.
C. Gurlitt. Sonatiin.

V õppeaasta lõpetamiseks valida 2-3 pala:

P. Tšaikovski. Itaalia lauluke.
D. Cimarosa. Sonaat d-moll.
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 31.
A. Marguste. Suutäis pähklišokolaadi.
D. Cimarosa. Sonaat G-duur.
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 27.
R. Schumann. Julge ratsanik.
J. v. Takase. Inglise lauluke.
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 28.
D. Zipoli. Fugett e-moll.
S. Prokofjev. Muinasjutuke op 65 nr 3.
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 36.
J. S. Bach. Väike prelüüd C moll.
M. Kuulberg. 11 klaveripala lastele (valikuliselt).
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 1, II osa.

VI õppeaasta lõpetamiseks:

M. Berens. Etüüd op 61 nr 4.
A. Põldmäe. Lihtne laul.
J. S. Bach. Väike prelüüd C-duur, II osa.
P. Tšaikovski. Magus unelm.
E. Grieg. Rahvameloodia (laul) op 12 nr 5.
C. Czerny. Etüüd op 139 nr 100.
E. Tamberg. Tuhkatriinu tants.
G. F. Händel. Menuett variatsioonidega.
E. Grieg. Valss.
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 42, I osa.

VII õppeaasta lõpetamiseks:

A. Põldmäe. Vihmas ja päikeses.
C. Czerny. Etüüd op 718 nr 19.
J. S. Bach. Kahehäälneline inventsioon C-duur.
E. Tamberg. Öö toob unenäod kaasa.
C. M. v. Weber. Sonatiin C-duur.
S. Aavik. Memme maja (lastelaulusaade).
D. Cimarosa. Sonaat a-moll.
J. S. Bach. Väike kahehäälneline fuuga c-moll.
Ch. Dancla. Pala G-duur (viili saade).
R. Rannap. Südamlik pala.
C. Franc. Kaanon E-duur.
J. F. Burgmüller. Õonglööp nr 109.
R. Eespere. Unelaul.
E. Sarmanto. Boogie-woogie.
L. v. Beethoven. Sonatiin F-duur, I osa.
F. Schubert. Valss A-duur.
F. Kuhlau. Variatsioonid.
C. Czerny C H. Germer. Etüüd nr 50, I osa.

7.2. KLASSIKALINE KITARR - LISAPILL

Kitarr-lisapillina on võimalik võtta klaveri, akordioni, saksofoni, plokkflöödi ja väikekandle põhipilli õpilastel alates III klassist. Kitarri-lisapilli tund toimub 1 kord nädalas. Tunni kestvus on 45 min. Aastas on 35 tundi.

ÕPETUSE EESMÄRK

Õpetada ja arendada õpilases põhilisi kitarrimängu võtteid, noodilugemise oskust. Õpetaja ülesanne on anda õpilasele õige arusaam teose sisust, ajastust (stiilist) ja aidata omandada vajalikud tehnilised võtted teose esitamiseks. Õpilastele, kellel on juba olemas eelnev kitarrimängukogemus, võib anda suuremaid ülesandeid, kasutades kitarri põhiõppe ainekava.

ÕPPESISU

III klass

Põhiõppe Ia klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. III trimestril – 2 pala

IV klass

Põhiõppe I klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – etüüd (või pala), III trimester –2 pala.

V klass

Põhiõppe II klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester –2 pala.

VI klass

Põhiõppe III klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – tants, III trimester – 2 pala.

VII klass

Põhiõppe IV klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester – 2 pala.

Lisaõpe

Õppeaasta jooksul õppida 5 eriilmelist pala. II trimester – 1 pala, III trimester -2 pala

7.3. SAKSOFON-LISAPILL

ÕPETUSE EESMÄRK

Õpetada ja arendada õpilases põhilisi saksofonimängu võtteid, noodilugemise oskust. Õpetaja ülesanne on anda õpilasele õige arusaam teose sisust, ajastust (stiilist) ja aidata omandada vajalikud tehnilised võtted teose esitamiseks. Õpilastele, kellel on juba olemas eelnev saksofonimängukogemus, võib anda suuremaid ülesandeid, kasutades põhiõppe ainekava.

ÕPPESISU

III klass

Põhiõppe I klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5-10 eriilmelist pala, 8-10 harjutust või etüüdi

III trimestril –2 pala

IV klass

Põhiõppe Ia klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5-10 eriilmelist pala, 8-10 harjutust või etüüdi.

II trimester – 2 pala, III trimester –2 pala.

V klass

Põhiõppe II klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5-10 eriilmelist pala, 6-8 harjutust või etüüdi

II trimester –2 pala, III trimester –2 pala.

VI klass

Põhiõppe III klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5-10 eriilmelist pala, 6-8 harjutust või etüüdi.

II trimester –2 pala, III trimester –2 pala.

VII klass

Põhiõppe IV klassi programm. Õppeaasta jooksul õppida 5-10 eriilmelist pala, II trimester –2 pala, III trimester- 2 pala.

Lisaõpe

Õppeaasta jooksul õppida eriilmelist pala II trimester –2 pala, III trimester- 2 pala

7.4. PLOKKFLÖÖT- LISAPILL

Õpetuse eesmärk

Seda pilli võib õppida, äratades lapses muusikahuvi, arendades tema kujundlikku mõtlemist ja fantaasiat, rütmi- ja muusikatunnetust, artikulatsiooni ja fraseerimist, kuulmisteravust ja noodilugemist, vormitaju ja hingamist, sõrmetehnikat ja tööharjumust.

Õppesisu

III klass

C-duur 1/4-nootides, MM=60. Lastelaulud, rahvalaulud, koraalid. Kohustuslik - 20 pala. Variatsioonid, improvisatsioon.

IV klass

D-duur 1/4- ja 1/8-nootides, MM=60, trioolides, tertsid ja legato. Kk 1/4- ja 1/8-nootides, trioolides ja legato. d-moll samad mänguvõtted, trioolides ja tertsid ainult loomulik moll.

C-duur 1,5 oktaavi 1/4- ja 1/8-nootides, MM=60, trioolides, tertsid ja legato. Kk 1/4- ja 1/8-nootides, trioolides, legato, 3-arpedžo. F-duur 1 oktaav, samad mänguvõtted.

Lastelaulud, eesti ja teiste rahvaste laulud, koraalid, keskaja laulud, renessansslaulud ja tantsud. Kohustuslik - 27 pala. Variatsioonid, improvisatsioon.

V klass

G-duur - samad mänguvõtted; g-moll - samad mänguvõtted.

C-duur, D-duur, d-moll, F-duur - samad mänguvõtted, lisaks 1/16-nootides topeltkeelega. Lastelaulud, eesti ja teiste rahvaste laulud ja pillilood, koraalid, keskaja

laulud, renessansslaulud, tantsud ja süüdid. Kohustuslik - 27 pala. Variatsioon, improvisatsioon.

VI klass

e-moll - samad mänguvõtted; a-moll - samad mänguvõtted.

Kordamine: C F d G e D a g - samad mänguvõtted + V7 in C in g.

Eesti ja teiste rahvaste folkloor, koraalid, keskaja laulud, renessansslaulud, tantsud ja süüdid, barokktantsud, sonaadi osad, teemad muusikaliteratuuri tähtteostest. Kohustuslik – 23 pala. Variatsioon, improvisatsioon.

VII klass

B-duur - samad mänguvõtted. C-duur - 2 oktaavi. Kordamine:

C F d G e B g a. Eesti ja teiste rahvaste folkloor, koraalid, renessansslaulud, tantsud, süüdid, barokktantsud, sonaadi osad, teemad muusikaliteratuuri tähtteostest.

Kohustuslik - 20 pala. Variatsioon, improvisatsioon.

T. Sepa "Plokkflöödi õpikule", mille vihikud on välja antud klasside kaupa ja mis tervikuna arvestab käesolevat ainekava. Mõistagi võib kasutada teisi õpikuid, palade kogumikke ja muud õppematerjali.

7.5. VÄIKEKANDEL - LISAPILL

Õpetuse eesmärk

Õpilane omandab väikekandle mängutehnikate alused. Töö viiakse läbi pärimusmuusika traditsioonilise õppemeetodiga (kuulmisele, matkimisele ja mälule tuginev meetod) relatiivses nooditundmise süsteemis. Repertuaarivalikul on soovitatav jälgida nii rahvakalendrit kui ka kandletraditsioonile olulisi tähtpäevi.

Õppesisu

õpilase algteadmised väikekandlemängust:

- Heli tekitamine kandlel
- Erinevate mängutehnikate valdamine
- Eesti pärimusmuusika põhižanrite tundmaõppimine (laulud, mängud ja tantsud)
- Erinevate sõrmestuste tundmaõppimine.
- Algteadmised štrihhidest, fraseerimisest, tempost ja dünaamikast.
- Kuulmise ja enesekuulamiseoskuse arendamine.
- Mäng kuulmise järgi.
- Väikekandle ehitus ja osad
- katmis-, sõrmitsemis- ja segatehnika alused
- repertuaariks on rahvalaulud (näiteks: „Kandle tegemine“), rahvamängud ja lihtsamad pillilood eesti pärimusmuusika repertuaarist, ka lastelaulud jm.
- tutvutakse meloodia ülesehituse ja vormi mõistetega, tutvutakse saate, harmoonia ja lihtsamate rahvaviiside seadmise mõistetega
- lihtsamad seadelised printsiibid, näiteks: burdoon, kaanon, sekvents, flazolett jm
- erinevad sõrmestused (näiteks: pentatoonika) ja häälestused (näiteks: moll)
- varieerimise ja improviseerimise harjutamine nii pärimusmuusika eeskujudel (ahellaul, küsimus-vastus laul) kui ka õpetaja poolt antud ülesannetel
- omalooming
- muusika tajumine ja üles märkimine relatiivses noodiõpetuse süsteemis,
- tutvumine noodikirja alustega
- pilli hoolduse alused

- pärimusmuusika helikandjate ja arhiivsalvestuste kuulamine ja arutelu koos õpetajaga
- koosmusitseerimine õpetaja ja teiste õpilastega
- pilli häälestamise harjutamine

8. ANSAMBLI AINEKAVA

ÜLDOSA

Ansamblimäng on koosmängu vorm, mida saab harrastada igal tasemel õpilane. Ansamblimänguga võib alustada juba esimesel õppeaastal. Algaja mängija ansambli partneriks on õpetaja, või vanema klassi õpilane.

Akordioni ansamblimängu tund määratakse õpilastele alates III klassist. Väga heade annetega lastele võib määrata ansamblimängu eriala õpetaja soovi korral alates I klassist. Ansamblimängu tund toimub 1 kord nädalas. Tunni kestvus on 45 min.

Ansamblimängu arvestused toimuvad 2 korda õppeaastal II ja III trimestril.

II trimestril õpilased esinevad ühe palaga ja III trimestril - kahe eriilmelise palaga.

ÕPETUSE EESMÄRK

Anda õpilastele põhilisi teadmisi ja kogemusi koosmusitseerimiseks, oskusi kuulata kaas- või eesmängijat, arendama rütmitunnet.

Aktiivselt osaleda koolis ja väljaspool kooli toimuvatel üritustel.

ÕPPESISU

Ansamblis moodustatakse ühe ja sama tasemega õpilastest. Akordioni ansamblis tavaliselt mängib 2 õpilast. Tunnis tuleb pöörata tähelepanu ühtsele dünaamikale, rütmitunde arendamisele ning musikaalsele esitusele. Ansambli repertuaar peab olema õpilasele jõukohane ja aitama kaasa erialasele arengule. Hea oleks anda õpilasel võimalus mängida ka erinevates pillikoosseisudes: akordion/ klaver, puhkpill, kannel, kitarr jne.

REPERTUAARI NÄITED

1. Franz Reinl. Das Akkordeon Duo.
2. Alfred Mirek. Kurs estradnoi igrõ na akkordeone. Ragtime (kahele akordionile)
3. T. Nilson. Kul I Ensemble. Rasmus Nalle (kahele akordionile).

9. SAATEKLASSI AINEKAVA

ÜLDOSA

Saateklassi tund määratakse kõigile õpilastele alates VI klassist.

Saateklassi tund toimub 1 kord nädalas. Tunni pikkus on 45 min. Alates VI klassist võib ansamblimängu tunni asendada saateklassiga. VII klassis II ja III trimestril toimub saateklassi arvestus, kus mängitakse üks pala. III trimestri arvestus hõlmab kogu läbivõetud materjali:

1. noodilugemine
2. transponeerimine
3. klaverisaate vaba kujundamine
4. solisti saatmine

Arvestusel pannakse õpilasele hinded ning need kantakse tunnistusele.

ÕPETUSE EESMÄRK

Õpetada ja arendada õpilases noodilugemise oskust, transponeerimise oskust ning saate vaba kujundamist.

ÕPPESISU

Loovat suhtumist muusikasse ja muusikalise väljenduse julgust soodustavad kuulmise järgi mängimine, transponeerimine, improviseerimine ja klaverisaate kujundamine. See töö hästi läbimõelduna ja süstemaatiliselt läbiviiduna ergutab õpilasi musitseerimisele. Repertuaar valida võimalikult mitmekülgne (erinevad instrumendid, heliteoste karakterid, stiilid jne.). Saateklassi eesmärk – teada tähtharmoniat ja osata teha kergemaid saateid.

VI –VII klass

- nootide tähistamine tähtnimetusega ja silpnimetusega, alteratsiooni märgid (#,b).

- kahe tähtsüsteemi eristamine, klassikaline ja ameerika süsteem.
- meloodia saatmine üksik bassiga vasakus käes, paremas käes meloodia.
- meloodia saatmine kvindiga vasakus käes, paremas käes meloodia.
- kolmehäälsed akordid ehk kolmkõlad tähtnimetuse järgi (vähendatud minoor, mažoor, suurendatud, sus4, sus2, mažoor (-5)).
- meloodia saatmine kolmehäälsete akordidega vasakus käes, paremas käes meloodia.
- klaverisaate kujundamine tähtnimetuse järgi, vasakus käes esimese astme bass oktaaviga ja paremas käes kolmehäälsed akordid.
- lisada vabale saate kujundamisele töö instrumentaal- või elektroonilise solistiga (süntesaator)
- erineva rütmiga saate kujundamine T, S, D kolmkõlade abil, lühikesed lastelaulud, palad.
- sissejuhatuse, vahe- ja järelmängude loomine.
- klaverisaate kujundamine tähtnimetuse järgi. Kolmkõladele lisanduvad järkjärgult sekstiga akordid ja septakordid.
- asuda mitmehäälse faktuuri väljatöötamisele paremas käes.
- klaverisaate kujundamine erinevates stiilides ja rütmides: *jazz, pop, bossa nova*.
- Kolmkõlade ja septakordide kujundamine pööretega, lühendatud pööretega. Kolmkõladele lisanduvad 9, 11, 13 akordi astmed, alteratsiooni kasutamine septakordides (#5,b5, #9, b9)

10. LASTE LAULUSTUUDIO AINEKAVA

Vokaalitunnid määratakse lisainena väga heade vokaalsete annetega lastele alates II klassist. Õpilase häält tuleb enne kontrollida individuaalselt õpetaja poolt. Vokaali tund toimub 1 kord nädalas. Tunni kestvus on 45 minutit. Esimese õppeaasta esimesel poolaastal õpilasel kohustuslikke esinemisi ei ole. Õpilane esineb vähemalt 1 kord III trimestril 2 eriilmelise lauluga. Alates II-st õppeaastast õpilane esineb 2 korda õppeaastas I ja III trimestril kahe eriilmelise lauluga.

Laulmine on lastele kõige omasem ja seetõttu levinum musitseerimisviis. Laulul on, tänu oma sõnalisele sisuseletusele, suuri võimalusi kujundada lapse kõlbelis-esteetilist suhtumist elunähtustesse, ergutada kujutlusvõimet ja fantaasiat, kujundada tema mõtteid ja tundeid, anda neile sotsiaalne suunitlus. Laulu meeldejätmise kiiruse, täpsuse ja kindluse saavutamiseks peab laps mobiliseerima oma vaimse potentsiaali. Laulu esitamise aluseks on kuulmis-, tunnetuslik-, motoorne- ja spetsiifiline emotsionaalne mälu, aga ka lapse aktiivne mõttetegevus.

Analüüsi abil jaotatakse laul motiivideks, fraasideks, osadeks, laulu esitus aga üksikuteks elementideks (rütm, dünaamika, intonatsioon, hingamine jmt). Laulmine ja muusikalised mängud arendavad oluliselt lapse kujutlusvõimet ja mälu.

Omandatavad teadmised:

- oskused hääle ja laulmise tehnika valdamiseks
- oskused vokaalmuusika interpretatsioonist erinevatel ajastutel